

Remissvar SOU 2025:113

Majblommans Riksförbund, nedan kallat Majblomman, tillstyrker i huvudsak utredningens förslag om att stärka elevhälsans uppdrag.

Majblommans är en barnrättsorganisation med ändamålet att dela ut ekonomiskt stöd till enskilda barn och ungdomar i familjer med låga inkomster. Ett av organisationens prioriterade områden är rätten till likvärdig utbildning vilket inbegriper elevhälsa. Mot bakgrund av detta har Majblomman tagit del av rubricerad utredning

Majblomman välkomnar en tydligare inriktning mot hälsofrämjande och förebyggande arbete, stärkt tillgänglighet och ökad likvärdighet mellan skolor och huvudmän. Samtidigt behöver understrykas att reformer som ska nå de barn som behöver stödet mest kräver tydlig styrning, långsiktiga resurser och uppföljning.

Huvudpunkter

- Elevhälsan är en nyckel för rätten till en likvärdig skola; tillgången måste vara jämn över landet och inte bero på huvudmannens förutsättningar.
- Den fysiska hälsan behöver ges tydlig plats i elevhälsans arbete och i hälsobesökens innehåll, inte minst för att tidigt upptäcka hinder för lärande.
- Synhälsa bör uppmärksammas som en del av den fysiska hälsan. Synfel ger inte alltid tydliga symtom, men kan påverka läsning och skolresultat.
- Genomförandet behöver säkras med bemanning, samverkan och finansiering som motsvarar de krav som ställs.

Likvärdig skola kräver en likvärdig elevhälsa

Majblomman stöttar barn i ekonomisk utsatthet för vilka skolans kompensatoriska uppdrag är avgörande. När elevhälsan brister riskerar barns behov att upptäckas sent och stöd att fördröjas, vilket kan få långvariga konsekvenser för både skolgång och hälsa. Vi stödjer därför inriktningen att göra elevhälsans uppdrag tydligare och stärka tillgängligheten, men betonar att likvärdighet måste mätas i faktisk tillgång: väntetider, närvaro och genomförda hälsobesök.

Fysisk hälsa behöver stärkas i praktiken

Majblomman delar utredningens ambition att elevhälsan ska arbeta mer förebyggande och tidigt upptäcka problem. För många barn är det avgörande att det finns en låg tröskel till den medicinska delen av elevhälsan och att enklare fysiska besvär kan bedömas och följas upp utan att familjen själv behöver navigera vårdkedjor. Förslagen behöver därför följas av tydliga krav på bemanning och strukturerad samverkan med regionens hälso- och sjukvård.

Synhälsa som en del av elevhälsans fysiska uppdrag

Majblomman vill särskilt lyfta synhälsa. Synfel hos barn upptäcks inte alltid genom tydliga symtom och kan därför gå under radarn, samtidigt som skolmiljön ställer stora visuella krav i form av mycket närarbete. Icke korrigerade synproblem kan påverka läsning, koncentration och uthållighet. Vi bedömer att de barn som inte får sina synfel upptäckta i tid ofta tillhör de grupper

som behöver elevhälsan som mest – barn som saknar resurser och stöd för att själva driva utredning och behandling.

Majblomman anser därför att regeringen i det fortsatta arbetet bör säkerställa att hälsobesöken innehåller moment som faktiskt fångar relevanta synproblem, och pröva en modell för mer grundlig synkontroll vid skolstart och/eller i årskurs 3. Om synkontroller förstärks måste de hålla sådan kvalitet att de inte skapar falsk trygghet. Det är också viktigt att upptäckt följs av möjlighet till åtgärd. Majblomman har tidigare arbetat för införandet av det glasögonbidrag som finns sedan 2016. Rutiner och samverkan behöver säkerställa att barn får stöd hela vägen.

Genomförande och uppföljning

Majblomman vill avslutningsvis betona att höjda ambitioner för elevhälsan behöver motsvarande resurser. Utan långsiktig finansiering och uppföljning finns risk för att skillnader mellan skolor och huvudmän består. Staten bör därför följa reformen med indikatorer för faktisk tillgång och resultat, samt stöd för kompetensförsörjning och samverkan.

Göteborg 18 maj 2026

Susanne Björneloo, tf generalsekreterare